

Ralph Hanzen

—
ralph.hanzen@yahoo.com

Column Lieve Maria

Hoeveel cacao zit er nog in de koetjesreep?

Hoe is het om vanuit het bedrijfsleven het onderwijs in te duiken? Ralph Hanzen, geboren in 1972, startte na een studie technische natuurkunde aan de Technische Universiteit Eindhoven zijn loopbaan bij een leverancier aan de halfgeleiderindustrie. Na een tijd in de Verenigde Staten te hebben gewerkt, besloot hij, terug in Nederland, wiskundeleraar te worden. Inmiddels is hij weer terug bij zijn oude werkgever. Waarom?

‘Inhoud’ is een woord met vele betekenissen. Laat ik beginnen met een eenvoudige beschrijving. Van Dale meldt: “dat waarmee iets gevuld is”. Dat sluit goed aan bij de betekenis die ik in gedachten had: als je bij de plaatselijke supermarkt een koetjesreep haalt dan staan daar de ingrediënten op. Ik neem aan dat iedereen het plezierig vindt te weten wat de eigenschappen zijn van wat je koopt. Sterker nog, ik neem aan dat iedereen het de plicht van de koetjesrepenfabrikant vindt op de wikkel aan te geven wat hij er voor zaken in stopt. Voor de hand liggend, logisch en niet ter discussie. Ik mis die openhartigheid in het onderwijs.

Een andere betekenis van ‘inhoud’ kunnen we vinden in de meer persoonlijke sfeer. Van Dale noemt het innerlijke waarde. Onderwijs speelt bij het aanbrengen daarvan een belangrijke rol. Rondom deze essentiële taak die de maatschappij zichzelf heeft toebedeeld, worden we echter van belangrijk minder informatie voorzien dan bij de aankoop van onze reep chocolade. Een snelle telling op de havo/vwo-school waar ik werkte, levert ongeveer 35% academisch geschoolde docenten op. Voor een groot deel van die groep gloort binnen nu en vijf jaar pensioen. Deze informatie is voor buitenstaanders niet toegankelijk. Waarom eigenlijk niet?

In het algemeen plakt er op een school geen helder etiket. In de schoolgids wordt nadrukkelijk vermeld dat er met de modernste methoden gewerkt wordt en ook de internationale reizen worden natuurlijk vermeld. Wie in zo’n brochure echter op zoek gaat naar informatie over het opleidingsniveau van de leraren komt bedrogen uit. Een bijzin als “uitstekende examenresultaten garanderen een succesvolle start aan een vervolgopleiding” volstaat. Dit soort opwaardering van bijzaken en het daarmee gepaard gaande ontbreken van vragen van ouders over de kwaliteit van het onderwijshart, de leraar, heeft me steeds verbaasd. Blijkbaar zijn de ingrediënten van ons onderwijs irrelevant of het onderwerp wordt om sociaal wenselijke redenen gemeden. Ik suggereer natuurlijk stiekem een analogie tussen ingrediënten en opleidingsniveau van de leraar. Ik zal die kort onderbouwen.

Eind vorig jaar heeft een onderzoek met betrekking tot het natuurkundeonderwijs in Groot-Brittannië nogal wat stof doen opwaaien. Succes bij vervolgstudies van leerlingen bleek in eerste instantie sterk voorspelbaar door, natuurlijk, hun aanleg. De opvallende tweede succesindicator was niet de ervaring van een leraar, ook niet de groeps grootte, en ook niet de sociaal-culturele samenstelling van een groep, maar het opleidingsniveau van de leraar! Dus wil je als overheid sturen in succes, dan weet je aan welke knop je moet draaien (bron: www.buckingham.ac.uk/education/research/ceer/pdfs/physicsprint.pdf).

Ik pleit in dit licht voor een ingrediëntenpublicatieplicht voor scholen. Laat onderwijsinstellingen openbaar maken wat de achtergrond van hun leraren is. Momenteel is het scholen vanwege de Wet BIO toegestaan hierover te zwijgen. (De *Wet op de beroepen in het onderwijs* (Wet BIO) gaat over de kwaliteit van het onderwijspersoneel.) Sterker nog, alle docenten worden op één hoop gegooid, omdat *competentiescans* en *Persoonlijke Ontwikkelingsplannen* (POPs) in deze nivelleringswaan zijn blijkbaar meer gewicht inbrengen dan vijf jaar degelijke opleiding. De wet laat zelfs in het midden of er nog wel een wiskundige wiskundeles geeft.

Opvallend is trouwens het verschil tussen eerstegraads lerarenopleidingen aan hbo’s en universiteiten. Ga eens naar de websites van een hbo en een universitaire lerarenopleiding voor het vak wiskunde en let dan op instapeisen en verschillen in curricula tussen beide typen opleidingen. Ik heb tijdens het behalen van mijn lesbevoegdheid een paar maanden op een hbo rondgelopen, maar ik ben vervolgens gevluht naar de universiteit. Ik weet waar ik het over heb. Dit verhaal geldt overigens niet per definitie voor niet-universitair geschoolde docenten die al jaren voor klas staan: hun opleiding was vergelijkbaar met de huidige universitaire lerarenopleidingen.

Onlangs heb ik het ministerie om informatie gevraagd omtrent het aantal academisch geschoolde leraren in het middelbare onderwijs. Vorige week ontving ik als antwoord dat die gegevens niet bekend zijn, maar dat die op Prinsjesdag 2006 in de *Nota Werken in het Onderwijs 2007* worden gepresenteerd. Toch bijzonder dat de overheid het pas in 2006 nuttig blijkt te vinden om dit soort informatie boven tafel te krijgen. Of zou de roep om beter onderwijs door clubs als Beter Onderwijs Nederland, VNO-NCW, MKB en Lieve Maria toch effect hebben? Aan ons de taak de overheid te doordringen van het belang van de hoogopgeleide eerste- en tweedegraads vakdocent! ←